אור השבת

פרשת ויצא

עמוד 1

א. מענין בפרשה - ביאורים מעניינים מתפרשים בפרשה {58}

Br0527676559@gmail.com

{יא} וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו...
ספורנו: וענין 'המקום' - הוא מקום ללון לאורחים שהי' מתוקן אז בכל עיר ועיר ברחוב העיר על הרוב.

{יד} וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה וְצָפֹנָה וָנֶגְבָּה וְנִבְרְכוּ בְךָ כָּל מִשְׁפְּחֹת...
ספורנו: [ל]אחר שיהיה זרעך **'כעפר הארץ'**... וזה שיהיו **בתכלית השפלות** - אז תפרוץ בארץ אשר אתה שוכב עליה, בכל צד, ימה וקדמה וצפונה ונגבה. **כי אמנם תשועת הקל העתידה תהיה אחר רב שפלות ישראל!!!** {אולי אנחנו קרובים מתמיד... וכן בכלי יקר דלקמן:}
כלי יקר: ופרצת 'ימה' ו'קדמה' 'צפונה' ו'נגבה'. מה שהזכיר [את סדר] הרוחות המקבילין זה כנגד זה, ולא הזכירן כסדרן [לפי מחוג השעון], לפי שאמרו במדרש (עיין מדרש תהלים מז.ב) "אין התשועה באה לישראל כי אם בזמן שהם בתכלית השפלות..." וטעם של דבר: שכל זמן שאינן בתכלית השפלות אז אינן תולין בטחונם בה' וחושבים תחבולות להנצל מפח יקוש ע"י תחבולות אנושיות, **וע"כ ריחק ה' את האדם ורבה העזובה, כי לא בטחו בתשועת ה', אך כשיראו כי אזלת יד השתדלותם ואין עוזר וסומך, אז עיניהם נשואות אל ה' לקרוא אליו בעת הצר להם וה' שומע, ובאותו זמן התשועה באה דרך בריחה מן הקצה אל הקצה, דהיינו: מן תכלית השפלות - אל תכלית המעלה!!** ולפי [וכיון] שכפי הטבע לא יאומן כי יסופר שיעלו בשפל מצבם אל רום מעונה [זהו דבר שקשה לקבל בשכל], על כן נאמר ליעקב במראה זו... כי מתחילה אמר "והיה זרעך כעפר הארץ [שיהיו נמוכים ושפלים כעפר]..." באותו זמן – **ופרצת!!** רצונו לומר: יעלה הפורץ לפניהם להעלותם אל גרם המעלה... **וזה הבטחה על הגאולה האחרונה!!**
{דהיינו: לכן נאמרו סדר הרוחות זו כנגד זו, לומר שישראל יגיעו מקצה השפלות לקצה הפסגה}

{טז} וַיֵּקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי:
בעל הטורים: **משנתו.** קרי ביה **ממשנתו!!** מתוך שהוא הוגה בתורה ביום - **גם בלילה לא שכב לבו מלהגות בה בחלומו!!!**

{כב} וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹקִים
'תרגום יונתן' מתורגם לעברית: **והאבן** הזו ששמתי לפניך, **תהיה מסודרת בבית המקדש**, ויהיו עובדים עליה לשם ה'
אור החיים: והאבן הזאת וגו'. **יראה כי היא זו 'אבן השתיה'** (זהר ח"א ע"ב.)

{ב} וַיַּרְא וְהִנֵּה בְאֵר בַּשָּׂדֶה וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ כִּי מִן הַבְּאֵר הַהִוא יַשְׁקוּ הָעֲדָרִים וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל פִּי הַבְּאֵר:
בעל הטורים : אמרה לו אמו [רבקה:] כמו שאנכי 'יפת תואר', ונזדמנתי [לאליעזר] על הבאר, כן יהיה לך מבנות אחי [לבן], אם תראה שהיא כתוארי [יפת תואר] היא בת מזלך!

{י} וַיְהִי כְּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רָחֵל.. וְאֶת צֹאן לָבָן.. וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב וַיָּגֶל אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר
ספורנו: כאשר ראה יעקב את רחל [אז הוא פתח הבאר] אבל קודם לכן, לא רצה לגלגל את האבן! [מדוע? משום] שלא לחוב לאחרים! [דהיינו:] כי [יעקב] חשש שמא ישקו הרועים [דווקא] אותם השלשה עדרים, ולא ימתינו לעזור לאחרים [שיבואו בהמשך, לכן הוא חיכה עד שכולם באו]

{טו} וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב: הֲכִי אָחִי אַתָּה, וַעֲבַדְתַּנִי חִנָּם?! הַגִּידָה לִּי מַה מַּשְׂכֻּרְתֶּךָ:
הרמב"ן: לא סיפר הכתוב שהיה יעקב [קודם לכן] עובד אותו, [ומדוע אכן יעקב עבד את לבן בצאנו, טרם שהוא בקש ממנו בכלל? תשובה:] ויתכן, כי מעת שאמר [הכתוב:] "וַיִּשַּׁק אֶת צֹאן לָבָן אֲחִי אִמּוֹ" - לא יצא הצאן מידו [של יעקב]!! **כי בראותו את רחל, כי רועה היא, חמל עליה שלא תשוב לרעות צאן עוד, והיה הוא רועה אותן באהבתו אותה!**

{יז} וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת וְרָחֵל הָיְתָה יְפַת תֹּאַר וִיפַת מַרְאֶה: מחלוקת מעניינת סביב "עיני לאה"
1. תרגום אונקלוס: "וְעֵינֵי לֵאָה יָאֲנָן" [תרגום לעברית: ועיני לאה יפות]
2. תרגום יותנן בן עוזיאל: 'וְעֵינֵי לֵאָה חֲנוּן צִיְרַנְיָתָן דַּבְכָיָא' [תרגום: ועיני לאה היו דומעות תמיד]
3. רשב"ם: רכות - נאות
4. רש"י: רכות - שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו, ובכתה
5. דעת זקנים: ועיני לאה רכות - לשון רך וטוב, כלומר שהיתה נראית יפה, מתוך שהיו עיניה יפות, ונראית רכה וילדה! אבל **רחל** היתה משובחת... **אלא שהיו עיניה [של רחל] כואבות מן הבכי, לפי שראתה שתפול לגורלו של עשו, לפי שהיתה עקרה, ויגרשנה יעקב וישאנה עשו.**

{כב} וַיֶּאֱסֹף לָבָן אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה:
דעת זקנים: ויאסוף לבן. לבן רמאי היה... ונתכוין לשכר את יעקב ביין כדי לרמותו ולא יבחין בין רחל ללאה! ותדע [ראיה לכך:] שהרי ברחל לא עשה [לבן] משתה [כשהתחתנה עם יעקב, מכאן ראיה שהמשתה עכשיו הוא רק כדי לשכר ביין את יעקב, ולהביא לו את לאה]

{כג} וַיְהִי בָּעֶרֶב וַיִּקַּח אֶת לֵאָה בִתּוֹ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו וַיָּבֹא אֵלֶיהָ:
אור החיים : **וַיִּקַּח אֶת לֵאָה** – אולי [המילים האלו נוספו, בגלל:] שלא רצתה [לאה] לרמות יעקב, ולקחה [אביה] בעל כרחה, או בריצוי דברים! וזולת זה לא היה צריך [הפסוק] לומר אלא - ויבא לאה בתו אליו [ולא לכתוב את כל האריכות שנכתבה].

{ז} וַיָּבֹא גַּם אֶל רָחֵל וַיֶּאֱהַב גַּם אֶת רָחֵל מִלֵּאָה וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד שֶׁבַע שָׁנִים אֲחֵרוֹת:
ספורנו: לא בשביל האשות בלבד, אבל גם באשר היא 'רחל', בשביל מעשיה הנמשכים לצורתה האשיית

{ל} וַיָּבֹא גַּם אֶל רָחֵל וַיֶּאֱהַב גַּם אֶת רָחֵל מִלֵּאָה וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד שֶׁבַע שָׁנִים אֲחֵרוֹת:
כלי יקר: [גם] את **לאה**, זולת [חוץ ממה] שאהב את רחל יותר מלאה [אבל גם לאה הייתה אהובה] ו[קשה, א: שהרי] הפסוק אומר "וירא ה' כי **שנואה** לאה" [אז הוא 'שנא' או 'אהב'] ? ועוד [שאלה ב:] מהו [המילה] 'גַּם'?
ונראה [תשובה:]... **כי אין ניכר איזו מעלה [יש לאדם], עד אשר רואין ההעדר [- עד אשר רואים אדם 'אחר' שאין לו המעלה הנ"ל] ורואין זה כנגד זה, אז נראה ביותר יתרון החכמה והאור!**
כך יעקב היה אוהב את רחל מצד עצמה [בהתחלה]! ונוסף על אהבה זו, עוד הוסיף בה אהבה [גם] מצד [שראה את] לאה! כי ראה את זו [לאה] כנגד זו [רחל] - ונגלה ביותר יתרונה של רחל!! זהו שכתוב: **'וַיֶּאֱהַב גַּם אֶת רָחֵל מִלֵּאָה'**, **מלת 'גם' בא לרבות תוספת האהבה, הנמשכת... [מ]לאה [עצמה]!** שמכיון שראה את שניהם זו כנגד זו, וראה שהמעלות של רחל אינם קיימות אצל לאה, זה גרם לו תוספת אהבה לרחל - חסרונה של לאה גופה – היא שהוסיפה את האהבה לרחל!]
{בכך תירץ הכלי יקר את השאלה השנייה ששאל - מה פירוש המילה 'גם'! אך לגבי השאלה הראשונה ששאל מהפסוק - 'כי שנואה', מה תהיה התשובה?
כנראה שהתשובה היא כמו שכותב הרמב"ן [מובא לקמן], ששנואה זה לא שנואה באמת אלא שנואה 'באופן יחסי' לאהבה שאהב את רחל!}

{לא} וַיַּרְא ה' כִּי שְׂנוּאָה לֵאָה וַיִּפְתַּח אֶת רַחְמָהּ...! 6' פירושים בענין "שנאת לאה"
1. **הרמב"ן:** הנה לאה רמתה [גם] באחותה, גם ביעקב! כי אם נאמר [אם נרצה להבין את מה שרמתה לאה את יעקב הוא בגלל -] שנהגה כבוד באביה, שאחז בה, והכניסה אליו [אל יעקב]...! [אם כן] היה לה להגיד או לרמוז [ליעקב] כי היא לאה!! [וחוץ מזה ליעקב היה עוד טענה -] אף כי היתה מתנכרת [מראה כאילו היא 'רחל'] כל הלילה... ולכן שנאה יעקב!! והאלקים יודע, כי להנשא אל הצדיק עשתה כן, ורחם עליה...!
2. **המשך הרמב"ן:** ויש אומרים (הרד"ק): כי [כשיש למישהו] שתים נשים, שהאחת [מהם] אהובה מאד, [ממילא] תקרא השניה – שנואה כנגדה, [למרות שהיא גם אהובה, אלא שזה שנואה באופן יחסי], כמו שאמר [הפסוק] "ויאהב גם את רחל מלאה" [דהיינו] לא ששנאם [אלא שאהב יותר את רחל].
3. **אור החיים:** "**וירא ה'** כי שנואה לאה" - יכוין לומר - כי ה' לבדו הוא שידע והכיר כי היא שנואה!! לא כן היא, שלא הרגישה בשנאתה, אלא שהיתה חושבת שאינה אהובה לבד, כאשר אבאר מדבריה בסמוך!
4. תרגום יונתן ב"ע: "וּגְלֵי קֳדָם ה' אֲרוּם לָא חֲוַת לֵאָה רַחִימְתָּא בְּאַנְפֵּי יַעֲקֹב"- תרגום לעברית: **וגלוי לפני ה' הרי לא הייתה אהובה בפני יעקב!** {משמע שני דברים. 1: כהאור החיים – שזה היה גלוי רק לפני ה'! 2: כהרמב"ן בפי' השני, שלא שנאה, אלא שלא הייתה אהובה!}
5. **בעל הטורים :** וירא ה' כי שנואה - סופי תיבות - **'אהיה'! לפי שחשדה יעקב, [ש]כמו שהפקירה [את] עצמה לו, כך הפקירה [את] עצמה לאחר**, לכך העיד הקב"ה [את] שמו ['אהיה'] עליה [לומר שהיא כשרה!{דהיינו: יעקב בכלל חשד בה שהיא התחתנה עם אדם אחר, ולכן שנאה}
6. **ספורנו: כי שנואה לאה** - שהכיר בה [יעקב] אחר כך - 'סימני עקרה', כאמרו: "ויפתח את רחמה", וחשב [יעקב] שבשביל זה הסכימה להטעותו [- כי היא ידעה שלא יהיה לה ילדים, אז לפחות ניסתה להרוויח בעל טוב...!]

{לה} וַתַּהַר.. וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת ה' עַל כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת:
אבן עזרא : אחר שיש לי ארבעה בנים אודה השם כי לא אחמוד להיות לי עוד. כאומר[ת]: אודה את השם שנתן לי כל זה, ויספיק לי, **על כן עמדה מלדת!!!** {ה' קיבל את דבריה...}

{א} וַתֵּרֶא רָחֵל כִּי לֹא יָלְדָה לְיַעֲקֹב וַתְּקַנֵּא רָחֵל בַּאֲחֹתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הָבָה לִּי בָנִים וְאִם אַיִן מֵתָה אָנֹכִי
רמב"ן: דברה [רחל] שלא כהוגן בקנאתה וחשבה, כי באהבתו אותה, יתענה יעקב וילבש שק ואפר ויתפלל עד שיהיו לה בנים... **ויחר אף יעקב - שאין תפלת הצדיקים בידם שתשמע ותענה על כל פנים [בכול מצב]!**
ובעבור שדברה [רחל] דרך געגועי הנשים האהובות, להפחידו במיתתה, חרה אפו, ולכך אמר לה, שאינו במקום אלקים שיפקוד העקרות על כל פנים [בכול מצב], ואיננו חושש בדבר [שלא יהיה לה ילדים] **כי ממנה [דווקא] נמנע פרי הבטן, ולא ממנו! וזה [הוא עשה, בשביל] ליסר אותה ולהכלימה! והנה הצדקת [הזו], בראותה שלא תוכל להסמך על תפלת יעקב, שבה להתפלל על עצמה, אל שומע צעקה, וזהו - וישמע אליה אלקים!!!**

{ב} וַיִּחַר אַף יַעֲקֹב בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַחַת אֱלֹקִים אָנֹכִי אֲשֶׁר מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי בָטֶן:
תרגום אונק': ואמר [יעקב] האם ממני את רוצה הלוא מן ה' תבקשי שהוא מנע ממך פרי בטן
תרגום יונתן: עד שאת מבקשת ממני תבקשי מה' שממנו באים בנים, והוא מנע ממך פרי בטן!
כלי יקר: ולכך אמר "אֲשֶׁר מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי בָטֶן" - **כי מאחר שמנע ממך ולא ממני, א"כ ודאי יודע ה' שיש בך איזו עון אשר גרם למנוע ממך פרי בטן,** ואותו עון יסכך [יעכב] בלי ספק מעבור תפלה!!! **מיד נתנה רחל אל לבה לפשפש במעשיה איזו עון גרם לה, ולא מצאה כי אם מדת הקנאה שהיתה בה, שנאמר "ותקנא רחל באחותה",** וחשבה [רחל] שעון זה [הוא ש]גרם לה שלא הועילה תפלת יעקב, **על כן נתנה אל לבה לשוב בתשובה להטות אל קצה האחרון בדבר שחטאה בו, והוא: שמתחלה נתקנאה אפילו באחותה, ואח"כ לא נתקנאה אפילו בשפחתה! על כן אמרה: שבזכות שאכניס צרתי [זלפה] לביתי ואבנה גם אנכי ממנה.**

בס"ד

אור השבת

בענינים מעניינים
מ'דרשות' בפרשה

עמוד 2'

2. מענינים בפרשה - המשך מעמוד קודם. | 3. "משפטים נבחרים" [ופחות מוכרים] ממפרשי התורה {4}

2. מענינים בפרשה - המשך מעמוד קודם. | 3. "משפטים נבחרים" [ופחות מוכרים] ממפרשי התורה {4}

4. 'הרבה שיטות' – כמה פירושים על פסוק אחד!!! {6}

{ח} וַתֹּאמֶר רָחֵל נַפְתּוּלֵי אֱלֹקִים נִפְתַּלְתִּי עִם אֲחֹתִי גַּם יָכֹלְתִּי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ נַפְתָּלִי:
תרגום יונתן בן עוזיאל - מתורגם לעברית: ואמרה הפצר הפצרתי לפני ה' בתפילה, גם קיבל בקשתי, שיהיה לי בן כאחותי, וגם נתן לי שנים, וכמו כן עתידין בניו [במלחמת סיסרא] להינצל מיד אויביהם - בהפצירם בתפילה לפני ה', וקראה שמו נפתלי!

{ט} וַיַּבֹא יַעֲקֹב מִן הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב וַתֵּצֵא לֵאָה לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךְ בְּדוּדָאֵי בְנִי וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ בַּלַּיְלָה הוּא:
ספורנו : ובזה הספור הנראה 'מגונה' אצל 'מגלי פנים בתורה [שלא כהלכה]', **הודיענו [הקב"ה] אמנם, שהיה ענין התולדה [והזיווג] אצל האבות [הקדושים] - כמו שהיה ענינו אצל אדם ואשתו קודם חטאם! כי לא היתה כוונתם בו להנאת עצמם כלל, אבל היה להקים זרע בלבד לכבוד קונם ולעבודתו**...! כי ראוי לצדיק שיעשה השתדלות הטבעי האפשר אצלו [בשביל] להשיג חפצו, ועם[כל] זה, יתפלל [לקב"ה] שישיג התכלית, כאמרם ז"ל (יבמות פרק הבא על יבמתו) שהקב"ה מתאוה לתפלתם של צדיקים!!

{כא} וְאַחַר יָלְדָה בַּת וַתִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ דִּינָה: *מתי התחלף הוולד? מענין מאוד, מחלוקת..*
תרגום יונתן בן עוזיאל – מתורגם לעברית:" ונשמע לפני ה' תפילת לאה – והתחלפו העוברים שבמעיה - והיה יוסף במעי רחל ודינה במעי לאה!!"
דעת זקנים : וי"ל, מדלא כתיב "**ותהר** ותלד" אלא – "וְאַחַר יָלְדָה בַּת" – משמע [שרק] בשעת הלידה היתה בת, ולא בהריון!! [דהיינו, שהתחלף הולד רק בלידה , ולא בהריון... מעניין....!]

{כב} וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹקִים וַיִּפְתַּח אֶת רַחְמָהּ:
אור החיים: כי הגם שעלה זכרונה לפניו, עוד הוצרכה לתפלה כאומרו וישמע אליה וגו'

{כה} וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָלְדָה רָחֵל אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל לָבָן שַׁלְּחֵנִי וְאֵלְכָה וכו'
כלי יקר: טעם אחר [לכך שרק כעת יעקב מבקש לחזור לארצו, כי] קודם שילדה רחל, היה [יעקב] מתבייש לבא אל אביו, שלא יאמר [אביו] שלקח [יעקב] אשת יפת תואר לשם תאוה..!! כי חוש המשוש שלא לקיום המין חרפה היא לנו!

{א} וַיִּשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי בְנֵי לָבָן לֵאמֹר לָקַח יַעֲקֹב אֶת כָּל אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה..
כלי יקר : שהיה אביהם [לבן] בקי וכו' עד שהיה הוא יכול לרמאות את אחרים, אבל אחרים לא יכלו לרמאותו! **ויעקב למד מלבן כל רמאתו, עד שאפילו לבן לא יכול לעמוד לפניו, כי הוא רימה את לבן!** ועל זה אמרו לקח יעקב את כל אשר לאבינו - **כל רמאותו לקח ממנו** [למד ממנו, ונהיה 'רמאי' עוד יותר מומחה מהמלמד 'לבן'! בחינת ויגזול את החנית מיד המצרי]

{ד} וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרָחֵל וּלְלֵאָה הַשָּׂדֶה אֶל צֹאנוֹ. את מי הוא שלח? 'תרגום' מעניין
תרגום יונתן [מתור' לעברית]: ושלח יעקב את **'נפתלי'** שהוא שליח קל לרוץ וקרא לרחל וכו'

{יד} וַתַּעַן רָחֵל וְלֵאָה וַתֹּאמַרְנָה לוֹ הַעוֹד לָנוּ חֵלֶק וְנַחֲלָה בְּבֵית אָבִינוּ:
תרגום יונתן בן עוזיאל: [מתורגם] והשיבה רחל בהסכמת לאה, ואמרו לו וכו'

{יט} וְלָבָן הָלַךְ לִגְזֹז אֶת צֹאנוֹ וַתִּגְנֹב רָחֵל אֶת הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאָבִיהָ: מהם 'התרפים'??
אבן עזרא: התרפים. **[1]** י"א שהוא 'כלי נחשת' העשוי לדעת חלקי השעות [שעון – כך נראה לי]! **[2]** ואחרים אמרו, כי יש כח בחכמי המזלות לעשות 'צורה', [ו]בשעות ידועות תדבר הצורה [הזו], והעד [הראיה] שלהם – "כי התרפים דברו און"! ופירוש הפסוק איננו כן! **[3]** והקרוב אלי שהתרפים הם על 'צורת בני אדם' - והיא עשויה לקבל כח עליונים, ולא אוכל לפרש!!!! והעד[ראיה] שהתרפים כן, 'התרפים' ששמה 'מיכל' בת שאול במטה, עד שחשבו שומרי הבית שהם דוד [סימן שזה ממש מראה בני אדם]!
והנה, האבן עזרא כדרכו השאירנו בתעלומות, אך ב'דעת זקנים' ו'בתרגום יונתן' מובא הדבר בפרטות, והנה הוא כלשונו - בדעת זקנים:
דעת זקנים: ותגנוב רחל את התרפים. אומר בפרקי רבי אליעזר מהו תרפים? היו שוחטין אדם בכור, וחותכין אותו, ומולחין אותו במלח ובשמים, וכותבין על טס של זהב שם רוח טומאה, ומניחין אותו תחת כלי לשונו, ונותנין אותו בקיר, ומדליקין לפניו נר, ומשתחוים לו, והוא מדבר, כדכתיב "התרפים דברו און".
מוסיף הדעת זקנים עוד דבר: 'ולכך גנבה אותן [רחל], [בשביל] שלא יגידו ללבן כי ברח יעקב'.

{כ} וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת לֵב לָבָן הָאֲרַמִּי עַל בְּלִי הַגִּיד לוֹ כִּי בֹרֵחַ הוּא:
ספורנו : **ויגנב יעקב את לב לבן. שלא הראה לו 'שהרגיש' כלל, במה שקבל עליו לשון הרע, ובמה שלא היו פניו עם יעקב כתמול שלשום...** וזה עשה מפני שהיה לבן ארמי בעל מרמה, באופן שאם היה מרגיש שידע יעקב דבר זה [שכועסים עליו], היה סופר כל צעדיו וכו'

{לו} וַיִּחַר לְיַעֲקֹב וַיָּרֶב בְּלָבָן וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן מַה פִּשְׁעִי מַה חַטָּאתִי כִּי דָלַקְתָּ אַחֲרָי:
ספורנו: אחר שלא מצא [לבן] דבר, חשב יעקב: שלא [באמת] נגנבו תרפים כלל, אלא שהיתה [זאת] המצאת לבן, כדי לחפש [ב]כלי יעקב, שהיה חושד אותו שמא גנב איזה דבר משלו!

{יז} וַיִּירָא וַיֹּאמַר מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם
אבן עזרא: שיתפלל אדם בו בשעת צרכו ותשמע תפלתו, כי המקום נבחר! [מעלת התפילה בכותל מערבי]
בעל הטורים: "זה שער השמים – וישכם [פסוק הבא]" לומר: שבעלות השחר פותחין שער השמים, והוא זמן טוב לתפלה!!!

{ז} וַיֹּאמֶר, הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא עֵת הֵאָסֵף הַמִּקְנֶה הַשְׁקוּ הַצֹּאן וּלְכוּ רְעוּ:
ספורנו: הן עוד היום גדול. הצדיק ימאס את העול, גם כן אל האחרים!!!

{לה} וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת ה' עַל כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ - 'יְהוּדָה'!
ספורנו: ונראה שהיו כל אלה שמות של קדמונים, כמו שמצינו קודם לזה [ליהודה] - **'יהודית'** בת באר[י] [א' עשן], וכן **'שמואל'** בן עמיהוד' - קודם **לשמואל** הנביא. והיו [אבותינו] בוחרים מהשמות הקודמים, את [השמות] הנופלים [המתאימים] על הלשון המאורע [שארע להן]

{ג} וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמָתִי בִלְהָה בֹּא אֵלֶיהָ וְתֵלֶד עַל בִּרְכַּי וְאִבָּנֶה גַּם אָנֹכִי מִמֶּנָּה
ספורנו: שבקנאת חברתי, יתעורר הטבע [מעצמו, ואוכל ללדת]!

{ו} וַתֹּאמֶר רָחֵל דָּנַנִי אֱלֹקִים וְגַם שָׁמַע בְּקֹלִי וַיִּתֶּן לִי בֵּן עַל כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ דָּן::
ספורנו: דנני אלהים. צדיק הוא בדינו שלא נתן לי הריון: **וגם שמע בקולי.** ואע"פ כן קבל תפלתי

{יד} וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר חִטִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לֵאָה אִמּוֹ
ספורנו: וילך ראובן. כשראה שאמו מצטערת על שעמדה מלדת: **וימצא דודאים.** מין עשב טוב הריח וטוב אל התולדה

{א} וַיִּשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי בְנֵי לָבָן לֵאמֹר לָקַח יַעֲקֹב אֶת כָּל אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה..
ספורנו : שספרו עליו לשון הרע בקנאתם {אולי בעצם כל לשון הרע מגיע מ-'קנאה'...!! אולי...!!}

{ט} עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר עִמָּם וְרָחֵל בָּאָה עִם הַצֹּאן אֲשֶׁר לְאָבִיהָ כִּי רֹעָה הִוא!
למה לבן מסר את הצאן דווקא לרחל, ולא לרועים אחרים, או ללאה?? 5' פירושים!
1. תרגום יונתן ב"ע , מתורגם לעברית: עד שהוא היה מדבר עמם ורחל בא עם הצאן של אביה הרי רועה היא היתה באותו הזמן, כי הייתה מכת ה' בצאן לבן, ולא נשאר מהם כי אם מעט, וגרש את הרועים שלו [כי חשב שזה בגללם], ומה שנשארו שם לפני רחל בתו
2. רמב"ן: כי אין ל'צאן' 'לבן' - רועה אחר, זולתה! כי לה לבדה מסר אביה העדר! והיא לבדה רועה אותם כל הימים! לא תלך בהם לאה אחותה כלל... [ומדוע? תירוץ א:] ואולי בעבור כי עיני לאה רכות היה השמש מזיק לה! [תירוץ ב:] או בעבור שהיתה לאה גדולה [ו]ראויה לאיש, וחשש לה אביה... ורחל היתה קטנה ואין לחוש לה!
3. אור החיים: [תירוץ א:] "כי רועה היא" פירוש: בקיאה ברעיית הצאן! [תירוץ ב:] או יאמר "כי רועה היא" - ניחש נחשיו [לבן היה מכשף גדול] והשכיל - כי יצליחו הצאן ברעייתה! וזולת זה לא היה מזלזל בבתו 'יפת תואר' ו'יפת מראה' לרעות צאן:
4. ספורנו: כי רועה היא - יודעת חכמת מלאכת המרעה! [כפירושו הראשון של האור החיים]

{יד} וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר חִטִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לֵאָה אִמּוֹ
וַתֹּאמֶר רָחֵל אֶל לֵאָה תְּנִי נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְנֵךְ - מה הם דודאים? ולמה רצתה אותם רחל?
1. רש"י: דודאים - שיגלי עשב הוא, ובלשון ישמעאל - ישמי"ן (סנהדרין צט:):
2. אבן עזרא: דודאים. ויש להם ריח טוב... והם על צורת בן אדם, כי יש להם דמות ראש וידים. ואנכי לא ידעתי למה [הם] יועילו להריון [לרחל]? בעבור ש[הרי]תולדותם קרה??
3. ספורנו דודאים. מין עשב טוב הריח וטוב אל **התולדה**
4. הרמב"ן: דודאים. סיגלי, ובלשון ישמעאל יאסמין, כך מצאתי בפירוש רש"י, ואינו כן וכו'. וכתב רבי אברהם [אבן עזרא]: "דודאים... ויש אומרים כי יועילו להריון, ואנכי לא ידעתי [למה], בעבור שתולדתם קרה" - אלו דבריו. והנכון [בעיני - תשובה לשאלתו]: כי רצתה בהן [רחל], לא בשביל ההריון, אלא בשביל] להשתעשע ולהתענג בריחן, כי בתפלה נפקדה רחל, ו[לא בדרך הרפואות! אבל לא ראיתי כן באחד מספרי הרפואות וכו'
5. רמב"ן (פסוק טו): ויתכן שרצתה בהן לכבוד יעקב לבשם בהם יצועיו כי דרך נשים לה...!
6. רמב"ן(טו): ויש אומרים הדודאים עשבים יוסיפו התאוה לנשים נגזר מלשון עת דודים[חזקוני לז]
7. חזקוני: וימצא דודאים – תאנים! 8. רשב"ם: "דודאי תאנים".